

Απαντήσεις στα θέματα Πανελληνίων Αρχαίων Ελληνικών

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1.α.

1. Λάθος
2. Σωστό
3. Σωστό

A1.β.

1. Στον εμπρόθετο προσδιορισμό «δί' ἧς» η αντωνυμία ἧς αναφέρεται στο ουσιαστικό «τῆς ἐπιστήμης».
2. Η αντωνυμία «ταύταις» αναφέρεται στη λέξη «αἱ ἐπιτάττουσαι».

B1.

Ο Αριστοτέλης αναφέρεται σε διάφορες επιστήμες (πεδία γνώσεων) οι οποίες αποβλέπουν στη βελτίωση του ανθρώπινου βίου μέσω των πλεονεκτημάτων που προσφέρουν. Κάθε πεδίο γνώσεων έχει διαφορετικό στόχο, αλλά η μεταξύ τους σχέση είναι αλληλοεξαρτώμενη.

Άλλα πεδία γνώσεων προσφέρουν στον άνθρωπο όσα είναι ωφέλιμα για τη ζωή του, για παράδειγμα οι τέχνες. Τις γνώσεις αυτές ο Αριστοτέλης τις ονομάζει βοηθητικές (ὕπηρετοῦσαι). Άλλα πεδία γνώσεων δείχνουν στον άνθρωπο τον τρόπο χρήσης των ωφέλιμων αυτών γνώσεων, όπως η πολιτική φιλοσοφία. Τις επιστήμες αυτές τις ονομάζει καθοδηγητικές (ἐπιτάττουσαι) και στη συνέχεια τις χαρακτηρίζει ηγεμονικότερες (ἡγεμονικότεραις), γιατί αποσκοπούν στο κατεξοχήν αγαθό. Επομένως είναι από τη φύση τους ανώτερες από τις άλλες και έχουν τον ρόλο να τις καθοδηγούν.

Ο Αριστοτέλης θεωρεί ότι ο άνθρωπος οφείλει να υποτάξει όλες τις επιμέρους γνώσεις σε μια κεντρική καθοδήγηση προκειμένου να συγκλίνουν στην επίτευξη ενός κεντρικού στόχου (τό κυρίως ὄν ἀγαθόν). Αυτήν την καθοδήγηση στις επιμέρους επιστήμες μόνο η φιλοσοφία μπορεί να την ασκήσει, καθώς είναι ανώτερη από τις άλλες επιστήμες. Για να δικαιολογήσει ο Αριστοτέλης τη θέση του παραθέτει τρία ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της φιλοσοφίας χρησιμοποιώντας τις επιθετικές μετοχές ἔχουσα, χρωμένη, θεωροῦσα.

Αρχικά η φιλοσοφία έχει την ικανότητα της ορθής κρίσης, καθώς για την επίτευξη του στόχου της χρησιμοποιεί τη λογική. Ο φρόνιμος άνθρωπος σκέφτεται, εκτιμά και αξιολογεί με τη λογική και καταλήγει στην καλύτερη δυνατή απόφαση γι'

αυτό που πρέπει να πράξει. Επίσης διαθέτει την ικανότητα της συνολικής θεώρησης του αγαθού, δηλαδή μπορεί να συλλάβει ολοκληρωμένα και με ακρίβεια το αγαθό στο οποίο αποσκοπεί ο άνθρωπος, όχι γιατί αποτελεί μέσο για την επίτευξη ενός επόμενου σκοπού, αλλά επειδή είναι ο απώτατος σκοπός. Το αγαθό αυτό είναι η ευδαιμονία.

B2.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι το απόσπασμα του Αριστοτέλη αποδίδει μια πρακτική χρησιμότητα στη φιλοσοφία. Σύμφωνα με τον Σταγειρίτη η φιλοσοφία διδάσκει στον άνθρωπο τη σωστή χρήση του βιολογικού του εξοπλισμού, των οργάνων και των αισθήσεων του δηλαδή, τα οποία δεν γνωρίζουν τη διάκριση καλού και κακού και χρειάζονται τη φιλοσοφία για να υπηρετήσουν χρηστούς και όχι αθέμιτους σκοπούς. Το απόσπασμα του Χ. Θεοδωρίδη από την άλλη παρουσιάζει τη φιλοσοφία ως μια φυσική ανάγκη του ανθρώπου, η οποία έχει μόνο έμμεσα ωφελιμιστικό χαρακτήρα. Η φιλοσοφία σύμφωνα με τον συγγραφέα αποτελεί έκφραση της ανάγκης του ανθρώπου να δώσει μορφή και νόημα στον κόσμο που τον περιβάλλει, να επιβάλει τη λογική του στο χάος και να βρει τη θέση του μέσα στον κόσμο. Ταυτόχρονα όμως το παράλληλο κείμενο παρουσιάζει κάποια ομοιότητα με το απόσπασμα του Αριστοτέλη, από την άποψη ότι τελικά η φιλοσοφία καθοδηγεί ορθά τον άνθρωπο τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή του.

B3.

1. Λάθος
2. Σωστό
3. Λάθος
4. Σωστό
5. Λάθος

B4.

κοινόχρηστα: χρήσις

όρεξη: όρέγεσθαι

απόκτημα: κτᾶσθαι

διαθήκη: θησόμεθα

άξιος: διάξειν

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Δεν θα πίστευα ποτέ, άνδρες δικαστές, ότι ο Αισχίνης θα τολμούσε να διεξάγει εναντίον μου μια τόσο αισχρή δίκη· νομίζω μάλιστα ότι πολύ δύσκολα θα μπορούσε να διανοηθεί άλλη πιο συκοφαντική. Αυτός, άνδρες δικαστές, επειδή χρωστούσε χρήματα με τόκο τρεις δραχμές στον Σωσίνομο τον τραπεζίτη και στον Αριστογείτονα, αφού ήρθε σε μένα παρακαλούσε να μην επιτρέψω να χάσει την περιουσία του εξαιτίας των τόκων. «Ανοίγω», είπε, «εργαστήριο αρωματοποιίας· χρειάζομαι αρχικό κεφάλαιο και θα σου δίνω τόκο εννέα οβολούς για κάθε μνα».

Γ2. Ο ομιλητής ανταποκρίθηκε θετικά στο αίτημα του Αισχύνη αρχικά γιατί κατανόησε ότι βρισκόταν σε πολύ δύσκολη οικονομική κατάσταση και κινδύνευε να χάσει την περιουσία του λόγω των χρημάτων που χρωστούσε στον Σωσίνομο τον τραπεζίτη και τον Αριστογείτονα. Ο Αισχίνης σκόπευε να ανοίξει εργαστήριο αρωματοποιίας και χρειαζόταν κεφάλαιο, γι' αυτό υποσχέθηκε στον ομιλητή ότι, αν τον βοηθούσε, θα του έδινε τόκο εννέα οβολούς για κάθε μνα. Επιπλέον ο ομιλητής θεώρησε ότι επειδή ο Αισχύνης ήταν μαθητής του Σωκράτη και διακήρυττε ότι ήταν υποστηρικτής της δικαιοσύνης και της εντιμότητας, δεν θα τολμούσε ποτέ να τον συκοφαντήσει και να του φερθεί ανέντιμα μη επιστρέφοντας τα χρήματα που είχε δανειστεί από αυτόν.

Γ3.

1. ζ
2. ε
3. γ
4. α
5. δ
6. β
7. θ
8. η
9. ι
10. στ

Γ4.

αίσχράν: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο δίκην

ράδιως: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο έξευρεῖν

ἀργύριον: αντικείμενο της μετοχής ὀφείλων

προσελθών: επιρρηματική χρονική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος ἔδεῖτο (οὗτος) που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα ἔδεῖτο

διά τούς τόκους: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στη μετοχή ἔκπεσόντα.

ἀφορμῆς: αντικείμενο του ρήματος δέομαι

τοιαῦτα: σύστοιχο αντικείμενο της μετοχής λέγοντος

περί δικαιοσύνης: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αναφοράς στη μετοχή λέγοντα

ποτέ: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο απαρέμφατο ἐπιχειρῆσαι

πράττειν: αντικείμενο του ρήματος ἐπιχειροῦσι και τελικό απαρέμφατο. Υπάρχει ταυτοπροσωπία, καθώς το υποκείμενο του απαραιμφάτου (ἄνθρωποι) εἶναι ἴδιο με το υποκείμενο του ρήματος